SOUDNÍ DVŮR
EVROPSKÉ UNIE

Rozsudek Soudního dvora
ve věci C-583/24 | [Tagu][1]

Tisková zpráva č. 154/26

V Lucemburku dne 3. listopadu 2026

Evropský zatýkací rozkaz: údajná nepřiměřenost mezi uloženým trestem a závažností trestného činu nepostačuje sama o sobě k odůvodnění odmítnutí výkonu

Odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu však může být ve výjimečných případech odůvodněné, zejména pokud právní předpisy vystavujícího členského státu umožňují, či dokonce vyžadují uložení trestů odnětí svobody, které jsou natolik nepřiměřené, že představují nelidské nebo ponižující tresty, nebo pokud tyto právní předpisy nezohledňují závažnost trestného činu a neumožňují zohlednit individuální okolnosti

Na muže, který byl v Rumunsku odsouzen k sedmi letům odnětí svobody za dovoz tří gramů konopí a čtyř tablet MDMA, byl vydán evropský zatýkací rozkaz. Nizozemský soud, který byl požádán o výkon tohoto zatýkacího rozkazu, se Soudního dvora táže, zda lze předání dotyčné osoby odmítnout z důvodu, že je uložený trest nepřiměřený závažnosti trestného činu. V Nizozemsku lze za srovnatelný trestný čin uložit trest odnětí svobody na jeden až tři týdny.

Soudní dvůr připomněl, že zásada vzájemné důvěry mezi členskými státy znamená, že výkon evropského zatýkacího rozkazu představuje pravidlo a jeho odmítnutí je možné pouze ve výjimečných případech, aniž je tím dotčena povinnost ctít základní práva. I když je tedy za zaručení dodržení těchto práv v prvé řadě odpovědný členský stát, který zatýkací rozkaz vydal, v případě nebezpečí porušení základních práv zaručených unijním právem může výkon zatýkacího rozkazu výjimečně odmítnout vykonávající členský stát, a to na základě přezkumu o dvou odlišných fázích. Vykonávající justiční orgán musí nejprve ověřit, zda ve vystavujícím členském státě existují systémové nebo celoplošné nedostatky nebo nedostatky, které ovlivňují objektivně určitelnou skupinu osob. Jsou-li takové nedostatky zjištěny, musí poté tento orgán posoudit, zda dotčené osobě vzhledem k její osobní situaci konkrétně hrozí skutečné nebezpečí porušení jejích základních práv.

Soudní dvůr však upřesnil, že rozdíly – dokonce i značné – mezi tresty stanovenými právními předpisy členských států nepostačují samy o sobě k prokázání takových nedostatků. Tyto nedostatky lze konstatovat, pokud právní předpisy nebo soudní praxe vystavujícího členského státu vykazují zjevné a závažné porušení zásady přiměřenosti trestů, které nelze napravit žádným efektivním soudním přezkumem. Tak by tomu bylo zejména v případě, pokud by tyto právní předpisy umožňovaly, či dokonce vyžadovaly uložení trestů, které by byly natolik nepřiměřené, že by představovaly nelidské nebo ponižující tresty ve smyslu unijního práva, nebo pokud by soudu neumožňovaly zohlednit závažnost trestného činu a zvláštní okolnosti věci za účelem individualizace trestu. V projednávané věci měl Soudní dvůr za to, že rumunské právní předpisy nevykazují žádné nedostatky představující zjevné a závažné porušení zásady přiměřenosti trestů, které by mohly odůvodnit odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu.

V prosinci 2023 byl DZ v Rumunsku pravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody na sedm let za to, že do této země dovezl tři gramy konopí a čtyři tablety obsahující MDMA. V lednu 2024 na něj rumunský soud vydal evropský zatýkací rozkaz za účelem výkonu tohoto trestu v Rumunsku.

DZ před Soudem prvního stupně v Amsterodamu (Nizozemsko), který měl rozhodnout o jeho předání rumunským orgánům, uvedl, že s předáním nesouhlasí a trest, který mu byl uložen, je nepřiměřený. Uvedl, že drogy byly určeny pro vlastní spotřebu jeho manželky, jež je užívala ke zmírnění bolesti. Nizozemský soud uvedl, že se jedná o malé množství drog a že manželský pár neměl v úmyslu s nimi obchodovat.

Podle nizozemského soudu stanovoval rumunský zákon v rozhodné době za dovoz takových „vysoce rizikových“ drog, jako je MDMA, trest odnětí svobody v délce nejméně sedmi let. Kromě omezených možností snížení trestu nemohly rumunské soudy zohlednit ani malé množství dotyčných drog, ani skutečnost, že byly určeny pro vlastní spotřebu, nebo přinejmenším že byly dovezeny bez úmyslu s nimi obchodovat. Mimoto nebylo ani možné odložit výkon trest, který byl DZ uložen.

V této souvislosti se nizozemský soud Soudního dvora dotázal, zda unijní právo[2] umožňuje orgánu pověřenému výkonem evropského zatýkacího rozkazu odmítnout předání osoby z důvodu, že je uložený trest nepřiměřený[3] trestnému činu, za který byl tento trest uložen, a je tedy v rozporu se zásadou přiměřenosti trestných činů a trestů zakotvenou v Listině základních práv Evropské unie[4].

Soudní dvůr ve svém rozsudku nejprve připomněl, že zásady vzájemné důvěry a vzájemného uznávání mezi členskými státy mají v unijním právu stěžejní význam. Až na výjimečné okolnosti je každý členský stát povinen předpokládat, že ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva, která toto právo zaručuje. Z těchto zásad vyplývá, že **výkon evropského zatýkacího rozkazu představuje pravidlo a jeho odmítnutí přichází v úvahu pouze ve výjimečných případech**.

Případná nepřiměřenost trestu není jako taková uvedena mezi důvody pro odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu, které výslovně stanovil unijní normotvůrce[5].

Soudní dvůr však již uznal[6], že za výjimečných okolností vykonávající justiční orgán může, či dokonce musí nevyhovět evropskému zatýkacímu rozkazu, pokud existuje skutečné nebezpečí, že předání dotyčné osoby povede k porušení jejích základních práv[7].

Posouzení, zda toto riziko skutečně existuje, musí být v zásadě provedeno ve dvou po sobě jdoucích fázích. Nejprve musí mít vykonávající justiční orgán k dispozici objektivní, spolehlivé, přesné a řádně aktualizované informace, z nichž vyplývá, že ve vystavujícím členském státě existují systémové nebo celoplošné nedostatky nebo nedostatky, které ovlivňují objektivně určitelnou skupinu osob, k níž dotyčná osoba patří. Teprve tehdy, je-li tato první podmínka splněna, může následně vykonávající justiční orgán konkrétně a přesně přezkoumat, zda je vyžádaná osoba vzhledem ke své osobní situaci opravdu vystavena skutečnému nebezpečí porušení jejích základních práv.

V projednávané věci měl Soudní dvůr za to, že **rozdíly – dokonce i značné – mezi tresty stanovenými právními předpisy členských států nepostačují samy o sobě k prokázání takových nedostatků**. Vzhledem k tomu, že nedošlo k úplné harmonizaci trestního práva, rozhodnutí členských států v oblasti trestní politiky se mohou významně lišit. Pokud by bylo vykonávajícímu justičnímu orgánu umožněno přezkoumat přiměřenost trestu z důvodu, že by tento trest byl v jeho právním řádu mírnější, znamenalo by to svěřit tomuto orgánu obecnou funkci přezkumu trestních rozhodnutí vydaných v jiných členských státech, což by bylo v rozporu se zásadami vzájemné důvěry a vzájemného uznávání.

Nedostatky, které mohou odůvodnit takový přezkum, tedy lze konstatovat pouze tehdy, pokud právní úprava nebo soudní praxe vystavujícího členského státu **zjevně a závažně porušují zásadu přiměřenosti trestných činů a trestů a pokud neexistuje efektivní soudní přezkum umožňující toto porušení napravit**. Tak je tomu zejména v případě, kdy tato právní úprava umožňuje, či dokonce vyžaduje uložení trestů odnětí svobody, které jsou natolik nepřiměřené, že představují nelidské nebo ponižující tresty[8], nebo kdy použitelná pravidla nijak nezohledňují závažnost trestného činu a neumožňují soudu zohlednit individuální okolnosti věci za účelem individualizace trestu.

V projednávané věci Soudní dvůr konstatoval, že trest v délce nejméně sedmi let, stanovený rumunským zákonem za dovoz „vysoce rizikových“ drog, nemůže být sám o sobě považován za nelidský nebo ponižující. Rumunské právo navíc umožňuje individualizaci trestu. Soud může zejména zohlednit účel trestného činu, množství dotčených drog a polehčující nebo zvláštní okolnosti a v určitých situacích může změnit kvalifikaci trestného činu, což může vést ke snížení trestu. DZ mimoto mohl své odsouzení napadnout v odvolacím řízení a v kasačním řízení.

Za těchto podmínek dotčené **rumunské právní předpisy nevykazují nedostatky, které by mohly odůvodnit odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu**.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který

projednávají, položily Soudnímu dvoru Evropské unie otázky týkající se výkladu unijního práva nebo platnosti unijního aktu.

Tribunál je příslušný k projednání žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, které spadají výlučně do oblasti: 1) společného systému daně z přidané hodnoty (DPH), 2) spotřebních daní, 3) celního kodexu, 4) sazebního zařazení zboží do kombinované nomenklatury, 5) náhrad a pomoci cestujícím v případě odepření nástupu do dopravního prostředku nebo zpoždění či zrušení dopravní služby nebo 6) systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Soudní dvůr je příslušný rozhodovat o všech ostatních žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce.

Soudní dvůr ani Tribunál nerozhodují vnitrostátní spor. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora nebo Tribunálu. Rozhodnutí unijního soudu je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr. Popis skutkového stavu a právního rámce se vztahuje k rozhodné době a vychází ze spisu v dané věci.

Úplné znění rozsudku, a případně jeho shrnutí jsou zveřejněny na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Traian Moga ✆ (+352) 4303 3732

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na Curia Web TV a na European Broadcasting Service ✆ (+32) 2 2964106.

Zůstaňte ve spojení!

[1] Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádné ze zúčastněných stran.

[2] Článek 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy.

[3] V Nizozemsku lze za dovezení maximálně deseti gramů drog náležejících do téže kategorie uložit trest odnětí svobody na jeden až tři týdny. Kromě toho možnosti rumunského soudce snížit trest nebo odložit jeho výkon jsou omezenější než možnosti nizozemského soudce.

[4] Článek 49 odst. 3 Listiny základních práv.

[5] Články 3, 4 a 4a rámcového rozhodnutí 2002/584.

[6] Na základě výkladu čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584.

7 Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU (viz rovněž tisková zpráva č. 36/16), a rozsudek Soudního dvora ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky v systému soudnictví), C-216/18 PPU (viz rovněž tisková zpráva č. 113/18).

[8] Ve smyslu článku 4 Listiny, jehož smysl a rozsah odpovídají článku 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.